

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum synderesis in aliquo extingvatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

AD VII. Dicendum, quod Aug. 12. de Trin. ostēdit hoc argumentum non valere: dicit enim quod peccato solius inferioris rationis totus homo dānatur. Et hoc ideo quia ad unam partem pertinet vtraque ratio, cuius est proprium peccare. Et ideo pœna directe responderet personæ, & non potētiæ, nisi in quantum potentia est personæ: pro peccato enim quod homo una sui parte cōmiserit, ipsa perso- na hominis pœnam meretur, quantum ad omnia quæ in persona continentur. Vnde & in iudicio seculari pro homicidio, quod homo manu com- mittit, non sola manus punitur.

ARTICVLVS III.

Utrum synderesis in aliquo extinguatur.

TERTIO quæritur, utrum synderesis in aliquo extingatur. Et uidetur quod sic. Psa 31. Cor- rupti sunt & abominabiles facti sunt. Gloss. corrup- ti omni lumine rationis priuati: sed lumen synderesis, est lumen rationis, ergo lumen synderesis in aliquibus extingatur.

¶ 2 Item, Infideles non habent aliquē remorsum cōscientiæ de sua infidelitate; infidelitas autē pecca- tum est. Cum igitur officium synderesis sit remur- murare peccato, vñ quod in eis ipsa sit extincta.

¶ 3 Item, Per Phil. 7. Eth. Ille qui habet habitum vi- tii, est corruptus circa principia operabilium; sed principia operabilium pertinent ad synderesim: ergo in habente habitum vitij alicuius extinguit.

¶ 4 Item, Prou. 18. Impius cum in profundum ve- nit, contemnit, quod cum accidit synderesis lo- cum suum non tenet, ut dicit Hier. in glo. Ezech. 1. ergo in aliquibus extinguitur.

¶ 5 Item, In beatis amouetur omnis inclinatio ad malum, ergo per cōtrarium, & in damnatis oīs inclinatio ad bonum: sed synderesis inclinatur ad bo- num, ergo &c.

SED CONTRA, Isaiæ ultimo, Vermis eorū non morietur, & exponitur de verme conscientiæ, s̄m Aug. qui est remorsus conscientiæ: sed remorsus conscientiæ causatur ex hoc, quod synderesis re- muratur malo, ergo synderesis nō extinguitur.

¶ 2 Item, in peccatis profundissimum tenet locū desperatio, quæ est peccatum in Spiritum sanctū: sed etiam in desperatis synderesis nō extinguitur, ut patet per Hiero. in Gl. Ezech. 1. vbi dicit, quod nec in Cayn est extincta, quem tamen cōstat desperatum fuisse per hoc, quod dicitur Gen. 4. Maior est iniquitas & cetera.

RESPON. Dicendum, quod synderesim extingui intelligi potest dupliciter. Vno modo quantū ad ipsum lumen habituale, & sic impossibile est, q̄ synderesis extingatur, sicut impossibile est quod anima hominis priuatur lumine intellectus agentis per quod principia prima in speculatiuis & o- peratiuis nobis innotescunt: hoc enim lumen est de natura ipsius anime, cū per hoc sit intellectu- alis, de quo lumine dicitur in Psa. 4. Signatum est super nos lumen vultus, quod scilicet nobis bona ostendit: hec enim erat responsio ad id quod di- xerat, quis ostendit nobis bona? Alio modo quā- tum ad actum, & hoc dupliciter. Vno modo ut di- catur actus synderesis extingui in quantum actus eius omnino interceptur, & sic contingit actum synderesis extingui, & in non habentibus usum li- beri arbitrii, nec aliquem usum rationis, & hoc p- pter impedimētū proueniēs ex lēsiōne organorū corporalium, a quib. rō nra accipere indiget. Alio modo per hoc, quod actus synderesis ad contra- riū dēlectat, & sic impossibile est in uniuersali iu-

dicium synderesis extingui. In particulari uero o- perabili extinguitur quando cumque peccatur in eligendo, nis enim concupiscētiæ, uel alterius pas- sionis ita rationem absorbet, ut in eligendo synde- resis uniuersale iudicium ad particularem adum nō applicet: sed hoc nō extinguit synderesim simpli- citer: sed secūndū quid. Vnde simpliciter loquen- do concedimus, quod synderesis nunquam extinguitur.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod dicitur ali- qui peccatores omni lumine rōnis priuati: quan- tum ad actū electionis, in qua ratio errat, propter hoc quod absorbetur ab aliqua passione, uel de- primitur ab aliquo habitu, ut lumen synderesis non sequatur in eligendo.

AD II. dicēdum, quod in hæreticis non remur- murat conscientia eorum in fidelitati, propter erro- rem qui est in ratione eorum superior, ex quo contingit quod iudicium synderesis huic particu- lari nō applicetur. In uniuersali iudicium synde- resis in eis manet. Iudicant enim mali esse non credere his, quæ a Deo dicuntur. In hoc autem er- rant secūndum superiorem rationem, qua non credunt hoc esse a Deo dictum.

AD III. dicēdum, quod ille, qui habet habitum alicuius vitij, est quidem corruptus circa principia operabilium, non quidem in uniuersali, sed in parti- culari operabili, in quantum s. per habitum vitij deprimitur ratio, ne uniuersale iudicium ad eam particulare operabile applicet in eligendo. Et per- hūc modum impius in profundum peccatorum ueniens contemere dicitur.

Et sic patet solutio ad quartum. **AD V.** dicendum, quod malum est preter natu- ram, & ideo nihil prohibet inclinationem ad mo- lum a beatis remoueri, sed bonum, & inclinatio ad bonum consequitur ipsam naturam, vnde natura manente non potest inclinatio ad bonum tolli- tiā a damnatis.

QVÆSTIO XVII.

De conscientia.

In quinque articulos diuisa.

- ¶ Primo, Utrum conscientia sit potentia, vel ha- bitus, vel actus.
- ¶ Secundo, Utrum conscientia possit errare.
- ¶ Tertio, Utrum conscientia liget.
- ¶ Quarto, Utrum conscientia erronea liget.
- ¶ Quinto, Utrum conscientia in indifferentibus plus liget, vel minus quam præceptum prelati.

ARTICVLVS PRIMVS.

Utrum conscientia sit potentia, uel habitus, uel actus.

QVAESTIO est de conscientia, & in pri- mo quæritur, utrum sit potentia, uel habitus, uel actus. Et vñ quod sit potentia, dicitur enim Hier. in Gl. Ezech. 1. postquam dicitur synderesim mētione fecerat, hæc conscientiam iterum præcipitari uidemus, ex quo vñ quod idem sit conscientia & synderesis, sed quodā modo synderesis est potentia, ergo & conscientia. ¶ 2 Pre. Nihil est subiectū uitij, nisi potentia actus: conscientia est subiectū in nationis peccati, ut patet ad Titū 1. Inquinata est corū & mēs & cōscien- tia, ergo conscientia est potentia. Sed dicebatur, quod inquinatio nō est in conscientia, sicut in subiecto. ¶ 3 Sed

Super illud Ezech. 1. in quatuor par- tibus.

Sup illud Ezech. 1. in quatuor par- tibus.

K